

Abans de la intervenció

Després de la intervenció

© Arxiu fotogràfic del Consorci del Patrimoni de Sitges

Obra	Fruitera
Lloc / Data	Catalunya, cap al 1600
Matèria / Tècnica	Vidre bufat amb decoració glaçada i gravat a punta de diamant
Mides	Ø34 x 10cm
Col·lecció	Museu de Maricel, Sitges. Dipòsit extern Alfons Macaya, núm. inv. 125
Descripció i context històric	

La peça és una fruitera de vidre bufat, pràcticament transparent, amb petites bombolles a l'interior de la pasta vítria, de tonalitat melada verdosa clara. Està decorada amb la tècnica del vidre glaçat i gravat a punta de diamant. Està constituïda per dues parts diferenciades: un cos pràcticament pla, en forma de plat d'uns 34 cm de diàmetre, amb el llavi doblegat cap avall formant un perímetre amb forma de cordó buit; i un peu troncocònic acabat en una base discoidal plana, probablement per proporcionar-li més estabilitat, que també presenta el llavi doblegat. El plat es disposa lleugerament inclinat sobre el peu.

La decoració glaçada es localitza al centre del plat i està marcada en motlle per la part inferior; és a dir, el relleu es troba a la cara inferior de la peça. Aquesta tècnica s'utilitza per crear relleus en forma d'aigües o, en alguns casos, fissures o clivellats controlats, realitzats expressament. En aquest cas concret, el glaçat es va obtenir mitjançant marcatge en motlle. La decoració gravada, amb formes vegetals molt estilitzades, es disposa a la franja perimetral del plat.

Tant la tècnica de manufactura com les tècniques decoratives estan executades amb una gran precisió i mestratge. Aquest objecte s'inscriu dins els anomenats vidres "à la Façon de Venise". Els vidriers catalans i europeus, des de la segona meitat de segle XVI i fins a la segona meitat del segle XVII, intentaren imitar les tècniques de Murano i arribaren a assolir resultats de gran qualitat. Tot i que no varen aconseguir la mateixa incoloritat que els vidres italians, el to melat dels vidres catalans esdevingué un tret distintiu i apreciat, amb resultats d'un alt nivell tècnic, de formes esveltes i exquises.

Es tracta d'un objecte de cuina i taula que ha rebut diferents denominacions al llarg de la història i segons els autors que l'han descrit. Entre els estudiosos de referència hi trobem Josep Gudiol Ricard, Jaume Barrachina, Jordi Carreras o Ignasi Domènech. En la bibliografia especialitzada es poden trobar objectes paral·lels designats amb terminologia diversa: servidora, sotacopa, peu de postres o plat amb peu.

Estat de conservació

L'estat de conservació inicial era, en termes generals, regular-dolent. D'una banda l'estabilitat química del material vitri era estable, tot i la presència d'una capa generalitzada de pols dipositada i adherida a tota la superfície, així com a l'interior d'algunes bombolles obertes. D'altra banda, la peça havia patit un trencament greu, el plat es trobava fragmentat en catorze trossos, i presentava petites pèrdues de volum.

Intervenció de conservació-restauració

La intervenció de conservació-restauració va consistir en diversos tractaments. En primer lloc, després de la documentació fotogràfica inicial, es va realitzar una neteja general, tant mecànica com química, mitjançant hisops de cotó fluïx humitejats amb una mescla al 50% d'aigua destil·lada i alcohol etílic. Posteriorment, es va efectuar una passada d'acetona, també amb hisops de cotó fluïx, per eliminar possibles residus greixosos.

En segon lloc, es va procedir al remuntatge i adhesió dels fragments del plat. La complexitat d'aquest procés rau en el fet que el plat queda suspès sobre el peu i no és completament pla, cosa que impedeix

recolzar-lo en una superfície horitzontal per facilitar-ne l'adhesió. Per aquest motiu, es va realitzar l'adhesió amb el plat col·locat de costat, de manera que la gravetat ajudés a posicionar i sostenir els fragments sobre les seves testes, ajustant-les correctament a la seva ubicació original.

Un cop reconstruït el conjunt mitjançant tires de cinta adhesiva transparent (d'uns 15 x 3mm), col·locades a banda i banda del plat, en perpendicular a la fractura i intercalades entre si, es va procedir a l'adhesió per infiltració amb una resina epoxídica especialitzada per a la restauració de vidre: Hxtal NYL-1 de Kremer Pigmente.

Aquesta resina està dissenyada per a que sigui completament transparent al catalitzar; això s'aconsegueix perquè presenta un índex de reflexió molt similar al del vidre. Va ser desenvolupada l'any 1983 amb l'objectiu de restaurar el vas de Portland. Presenta un temps de catalització de set dies, la qual cosa permet al/la conservador/a - restaurador/a rectificar la posició de fragments durant els tres primers dies, especialment en el cas de peces amb remuntatges complexos com aquest.

Tanmateix, no és un adhesiu reversible, a diferència de resines acríliques com el Paraloid® B-72, utilitzat habitualment en la restauració de vidre arqueològic,

generalment més fràgil, translúcid o opac. El Paraloid® B-72 no presenta el mateix índex de reflexió que el vidre, per tant, tot i ser transparent, les juntes entre els fragments són més visibles a ull nu.

En tercer lloc, la reintegració dels petits volums perduts es va efectuar amb la mateixa resina epoxídica Hxtal NYL-1, i es va protegir amb un vernís final brillant (Golden MSA Gloss).

Finalment, es va realitzar la documentació fotogràfica i escrita dels tractaments efectuats i dels productes utilitzats.

Cal destacar la importància de la conservació preventiva en les col·leccions de vidre, que, tot i aparentar estabilitat, són sensibles a diversos factors ambientals. És fonamental mantenir una humitat relativa del 45(±5)% i controlar la presència de compostos orgànics volàtils (especialment els àcids). Una mesura senzilla per mantenir aquests paràmetres dins els valors adequats és garantir una ventilació suau i constant a la sala o a la vitrina. Finalment, destacar la importància d'un bon manteniment: un control periòdic de l'estat de conservació i una neteja suau i periòdica del objectes exposats.

Bibliografia bàsica

BENÍTEZ, Natalia. *Paraloid® B-72, resines epoxy i sol-gels. Comparativa de productes per a la restauració i conservació de vidre*. Treball Final de Grau. Universitat de Barcelona, 2023.

CARRERAS, Jordi. *El vidre català*. Col·lecció Eines i feines, vol. 8. Figueres: Edicions Brau, 2018.

CARRERAS, Jordi. «Els vidres catalans a la Façon de Venise del Museu de les Arts Decoratives de Barcelona». A: *I Jornades Hispàniques d'Història del Vidre* (Barcelona-Sitges 30 de juny, 1 i 2 de juliol de 2000), coordinat i editat per Teresa Carreras i Rossell i Ignasi Domènech Vives, p. 143-153, Barcelona, 2021.

CARRERAS, Teresa; DOMÈNECH, Ignasi. *Museu Cau Ferrat. La col·lecció de vidre*. Sitges: Consorci del Patrimoni de Sitges, 2003.

DAVISON, Sandra. *Conservation and Restoration of Glass*. Londres: Butterworth-Heinemann; British Museum, 2003.

GUDIOL RICARD, José. «Los vidrios catalanes». *Monumenta Cataloniae*, vol. III, núm. 169. Barcelona: Editorial Alpha, 1941.

KOOB, Stephan P. *Conservation and Care of Glass Objects*. Nova York: Archetype Publications, in association en associació amb The Corning Museum of Glass, Corning, New York, 2006.

PHILIPPART, Jean-Paul; CURTIUS, Grand; MERGENTHALER, Markus. *Frágil Transparencia. Vidrios españoles de los siglos XVI a XVIII*. Dettelbach: Editorial Verlag J.H. Röhl GmbH, 2011.

Marta Golobardes Subirana, conservadora-restauradora de Béns Culturals. Llicenciada en Belles Arts, itinerari C-R, i Màster en Direcció de Projectes de C-R per la Universitat de Barcelona

Sitges, febrer del 2026

Museu del Cau Ferrat
Museu de Maricel
Museu Romàntic
Palau de Maricel
Can Falç
Fundació Stämpfli

Oficines: carrer Davallada, 12, 3a planta
Edifici Miramar
08870 Sitges
Tel. 93 894 03 64
Fax 93 894 85 29
museusdesitges@diba.cat
www.museusdesitges.cat

Diputació
Barcelona

Ajuntament
de Sitges

Amb el suport de

Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura